Godina II. — Broj 358.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

Izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Četvrtak, 6. srpnja 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sižanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Venizelosove izjave.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 5. srpnja (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Na visinama sjeveroistočno Kirlibabe u Bukovini okršaji sa neprijateljskom konjicom. Zapadno Kolomeje prisilismo topničkom vatrom rusku brigadu, koja je opodne polazila u navalu, da se povuče i bježi. Na večer navalio je neprijatelj južno Sazdavke sa jakim silama, ali bi svuda suzbijen, na nekojim mjestima iza ljute borbe. Kod Bariša, zapadno Bučca provališe Rusi prolazno u naše položaje. Protunavalom osvojismo na novo prijašnje naše položaje. Kod Verbena, na gornjem Stiru zarobiše austro-ugarske čete na sretno izvedenoj provali 11 ruskih časnika i 827 momaka, a zaplijeniše 5 strojnih pušaka. Kroz nekoliko se je dana isticala na tom bojištu valjana subotička pješačka pukovnija broj 42. Jugozapadno i zapadno Lucka izjaloviše se opet brojne provale neprijatelja uz teške gubitke po nj. U području Stira niz rijeku od Sokula dalje do preko Rafalovke obnoviše Rusi svoje navale. Zapadno Kolkija kuša neprijatelj sa jakim silama, da se ustali na sjevernom brijegu rijeke. Na brojnim drugim mjestima fronte suzbili smo ruske navale.

Talijansko bojište.

U doberdopskom odsjeku potrajala je topnička paljba, koja je u glavnom uperena protiv južnog djela zaravanka. Suzbili smo pokušaje Talijanaca, da navale na naše položaje istočno Tržiča i Selca. Na fronti između Brente i Ečave poduzeo je neprijatelj uzaludne provale protiv naših položaja kod Roane i sjeverno doline Posina. Kod Malborgeta i u dolini Sugane sastrjeljasmo po jedno neprijateljsko ljetalo.

Jugoistočno bojište.

Nepromijenjeno.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 5. srpnja (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Od obale do potoka Ancre, ne računajući manjih izvidničarskih okršaja, bilo je samo topničke djelatnosti i bacanja mina. Broj neranjenih engleskih zarobljenika na desnoj obali Ancre iznaša 48 časnika i 867 momaka. Na fronti s jedne i s druge strane Somme jesu od jučer popodne opet u toku teški bojevi. Neprijatelj nije smogao nigdje da postigne ozbiljnih uspjeha. Na desnoj su obali Moze pokušali Francuzi opet, ali uzaludno, da napreduju s jakim silama protiv naših položaja na sjeverozapadu od Thiaumonta.

Istočno bojište.

Kurlandska je obala bila bezuspješno opstreljavana s mora. Neprijatelj je nastavljao svoje podhvate osobito na jednoj i drugoj strani Smorgona. Njemačke su skupine ljetala napala obilno bombama kolodvorske zgrade i okupljanja četa kod Minskoga.

Vojna skupina bavarskog princa: Rusi ponavljaju svoje napadanje na fronti od Zirna sve do jugoistočno od Baranovića. Bili su, dijelomice žilavim borbama na bodove, suzbijeni i pretrpjeli su najteže gubitke.

Linsingenova vojna skupina: Na sjeverozapadu od Čartorijska ima bojeva u toku. Ruska odijeljenja, koja su bila prešla rijeku Stir na zapadu od Kolkija, suzbijaju se. Na mnogim mjestima na zapadu i jugozapadu od Lucka sve do okolice Verbena (na sjeveroistoku od Berestecka) izjalovili su se svi pokušaji neprijatelja, da nam s jakim silama otme postignute uspjehe. Rusi su izgubili, osim teških krvavih gubitaka, 11 zarobljenih časnika i 1130 momaka. Naši su letioci napali kolodvorske zgrade i okupljanja četa u Lucku.

Bothmerova vojska: Naš je uspjeh na jugoistoku od Tlumca bio proširen.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 5. srpnja (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračko bojište.

Naše su čete unišle 1. srpnja ujutro u Kermanšah, nakon što su suzbile Ruse iz njihovih utvrđenih položaja zapadno Kermanšaha u bojevima, koji trajahu do 30. lipnja. Operacije protekle su na ovaj način: 29. lipnja povukoše se Rusi pod pritiskom naših četa od Mahidešta u prije već pripremljene položaje zapadno Kermanšaha. 30. lipnja ujutro zaposješe naše čete, nakon što su bile suzbile neprijateljsku zalazniku, Mahidešt te su se dale u potjeru za neprijateljem. Preko noći morade neprijatelj opet napustiti svoje nove položaje te se povući prama Kermanšahu. Ujutro 1. srpnja unišle su naše čete u Kermanšah te ponovno prisiliše neprijatelja na bijeg.

Kaukaska fronta.

Sjeverno Čoroka prenerazili smo sa uspješnom navalom neprijatelja te bacili ga posve iz njegovih položaja. Kod toga smo zaplijenili 6 topova i 2 strojne puške.

BRZOJAVI.

Rat.

Rusi pale žito.

Bukarešt, 5. (D. u.). Sve novine javljaju iz rumunjske granice, da su Rusi nažgali kod Ickanja tri velika skladišta žita. Požar se je raširio po čitavom gradu, koji se nalazi u plamenu. Bili su priposlani u pomoć vatrogasci iz Burdujenija.

Talijanski general pao na bojištu.

Lugano, 4. Zapovjednik brigade general Karlo Giordano je pao na južno-tirolskom raštitu.

Austro-Ugarska.

Hrvatski sabor odgodjen.

Zagreb, 4. Treće je ratno zasijedanje hrvatskog sabora bilo danas kraljevskom odredbom odgodjeno, nakon što je hitro i glatko obavilo sve što je moralo.

Balkan.

Talijansko-grčki spor radi sjevernog Epira.

Lugano, 4. „Baseler Nachrichten“ javljaju iz Milana: Talijansko novinstvo zahtijeva jednoglasno, neka Italija izruči Grčkoj ultimatum, da ju tako skloni, kako bi čim prije odstranila grčke čete iz sjevernog Epira.

Iz Grčke.

Budimpešta, 3. Iz Atene javlja medjunarodni brzojavni ured, da je ministar unutrašnjih posala povratio Zaimisu ministarsku lisnicu. Zaimis je ponudio tu lisnicu bivšem grčkom poslaniku u Parizu, pukovniku Kolumbisu, koji će ovih dana podati svoju prisegu u kraljeve ruke.

Bern, 3. „Temps“: U vojničkim krugovima je zavladala agitacija protiv demobilizacije. Časnici i vojnici okupljaju se u saveze, kojima hoće da ostanu u dogovoru i poslije eventualne demobilizacije. Časnici preporučuju odpuštenim, da glasuju protiv Venizeiosa i njegovih kandidata.

Atena, 2. „Athinai“ piše: Venizelisti su se bili ponadali, da će im dignuće blokade dobro doći kao preporuka kod skorih izbora. Ali mjesto blokade pritiište nad Grčkom tako stroga kontrola, da je u svemu osim imena jednaka s blokadom. Ni demobilizirani vojnici ne će sigurno pridonijeti Venizelosovoj pobjedi.

Ženeva, 3. Lionske novine pišu: U Ateni demonstriraju otpušteni vojnici protiv Venizelosa.

Venicelos za ententu.

Paris, 5. (D. u.) Havas. Atenski suradnik pariškog „Journala“ imao je pogovor sa Venicelosom, koji je izjavio, da liberalna stranka neće kod dojdućih izbora ništa propustiti, da se prosvjedi stanje u Grčkoj. Venicelos će pitati svoje izbornike, da li su sada saveznici Bugara i Turaka, proti kojim su se dvaputa borili kao svojim krvnim neprijateljima, da li hoće grčki narod postati neprijatelj država antante, koje su oduvjek branile i podupirale slobodu Grčke. Venicelos je izjavio, da njegov povratak moći znači pristajane Grčke uz antantu.

Antanta.

Englesko-francuske razmirice.

Zürich, 4. U dobro upućenim krugovima govori se, da je bilo vrlo ozbiljnih razmirica između Joffre i Haiga prije nego li se je mogao odrediti rok, kada se ima započeti s francusko-engleskom ofenzivom. Po shvaćanju francuskog glavnog stožera englesko topništvo nije bilo još dovoljno jako, da može već sada započeti ofenzivu protiv njemačke fronte. Joffre je tvrdio, da su se morala očekivati daljnja pojačanja iz Engleske i to malo žurnije. Medjutim je popustila ruska ofenziva, a to je prisililo toliko Rusiju, koliko Italiju, da poduzme u Londonu sve nužne korake, da bi napokon i Englezi započeli ozbiljnu akciju. Haig se je podvrgao odmah zapovijedi, što ju je od engleskog ministarstva primio; ali Joffre je izjavio uzbudjenim načinom, da on odklanja od sebe svaku odgovornost, bude li englesko-francuska ofenziva neuspjela uslijed nepripravnosti.

Svrha englesko-francuske ofenzive politička.

Ženeva, 4. Lionski „Progres“ tvrdi, da englesko-francuska ofenziva na zapadnoj fronti ima ponajpače političke namjere. Neutralci imali bi se njome zavarati te bi se morali privesti do čvrstog uvjerenja, da je pobjeda na strani četvornog sporazuma. To uvjerenje neutralaca nastojati će po tom antanta da izrabi u gospodarske i vojničke svrhe. Osobito se očekuje od Grčke i Rumunjske, da pomogne Sarrailu i vojnički.

Engleska opreznost.

London, 4. Reuterov ured opominje neka se ne očekuje od ofenzive omašnjih uspjeha. Jasno je već, kaže dalje, da se može napredovati samo malo po malo i da se mora računati sa žilavim neprijateljskim otporom. Reuterov ured moli na koncu javnost, da bude ustrpljiva.

Pooštrenje pariške cenzure.

Ženeva, 4. Da ne bude pariško gradjanstvo zavedeno pretjeranim nadama odredilo je francusko ministarstvo, neka cenzura pazi, da budu vojnički i politički izvještaji stvarni i umjereni pišući o engleskoj ofenzivi od 2. o. mj.

Henderson protiv mira.

London, 4. Brzojavna unija javlja: U svojem govoru za pospjeh bolnice u Raundsu osvrnuo se je engleski ministar nastave i vodja radničke stranke Henderson takodjer na pitanje mira te je kazao:

Dan za danom govori se javno ovdje u Engleskoj kao što i drugim državama o miru. Govori se o preranom i o prekasnom miru, kao što i o bezodvlačnom miru. Svagdje se osjećaju žrtve rata i krute boli srjed kojih se svjetovna tragedija razvija. A ja želim, kazao je Henderson, da, uvažujući ova zla, što ih sobom rat nosi, izjavim, kako je svaki govor o miru ne samo bez svrhe, nego dapače vrlo pogibeljan. Ko ima najviše koristi da o miru govori? U prvom redu naši izvanjski neprijatelji, koji se hvale, da je tobože četvorni sporazum poražen. A k njima su se nažalost pridružili mnogi engleski državljani, koji nijesu skoro ništa učinili, da se poraz četvornog sporazuma zaprječi. Mi moramo nastojati, da sklopljeni mir bude trajan i zasnovan na pravednosti i časti, a ne na sramoti. Mi se moramo uvjeriti u našoj nutrinji, da se mora sve poduzeti, e da se od naše djece ukloni takva nesreća. Svim silama moramo zaprječiti besčasni kompromis. Doklegod bude Engleska opojena neodoljivom žudnjom za premoći, nema ni govora o miru. Mi možemo kazati, da smo svojeg dušmanina zatovrili i da ga stiščemo čvršće nego ikada. Nikad nisu bile naše vojske jače i bolje naoružane, nego li sada. Nikada nije vladao u našoj vojsci bolji duh nego li u sadašnjem ratu. Složniji i čvršći, nego li početkom rata, drže se svi saveznici jedan uz drugoga. U ime svih alijiraca smijem da ustvrdim, da ima četvorni sporazum čvrstu odluku, da se mora ustrajati, dok ne bude Njemačka posve poražena i svladana.

Eksplozija u Speziji.

Spezia, 5. (D. u.). Sinoć je eksplodirala u blizini luke škrinja baruta, te su time bila zapaljena tri željeznička voza krcata eksplozivnim stvarima. Ima mnogo ubijenih, i bilo je oštećeno više brodova u blizini. Vodi se istraga.

Stromboli djeluje. — Potres u Italiji.

Lugano, 5. (D. u.). Talijanske novine javljaju. Vulkan Stromboli djeluje. Izbacio je silne mase lave. Štete su na poljima i kućama znatne. U Anconi i bližnjim mjestima osjetio se jučer prije podne potres zemlje.

Neutralne države.

Švedski glas o ratnom položaju

Stockholm, 1. „Aftonbladet“ piše: Sve kaže, da je odluka svjetskoga rata blizu. Odluka ima pasti na zapadnom bojištu, a Rusima ne će uspjeti da oslabe francusku frontu. Mjesto da se razvije snažna ruska ofenziva na čitavoj fronti, sve je ostalo pri osamljenim provalama. Rusi su pretrpjeli silnih gubitaka. Njemačka je nasuprot sada jača, nego li igda. Za bitke kod Skager-Raka nemaju Englezi više nade da će dovršiti blokadu Njemačke, zatvorivši joj Istočno more. Ne daleka nam budućnost krije sudbonosne dogodjaje.

Prosvjed Nizozemske i Holandske protiv engleskog nasilja.

Amsterdam, 4. „Telegraphenunion“ saopćuje: Omedjivanje, koje mora da trpi nizozemska trgovina uslijed samovoljne cenzure poštnih pošiljaka sa strane Engleske, osjeća već svatko u Holandskoj kao nesnosan teret. Osobito otešča ova engleska metoda svaki saobračaj izmedju Holandske i Sjedinjenih država. Pošto su amerikanski prosvjedi imali do sada samo teoretski uspjeh, odlučila je ovdješnja amerikanska trgovačka komora, da sama prokuša, da li bi se moglo promijeniti ovo nesnosno stanje. Na poziv trgovačke komore održao se je ovdje jučer sastanak sviju uglednih trgovačkih izvoznih tvrtka, u kojem se je jednoglasno odlučilo, e se ima prosvjedovati protiv takvog nasilja. Zahtijevat će se, da Engleska propusti svu robu, koja se nalazi u Engleskoj a koja je namijenjena Nizozemskoj a da Engleska u buduće na nikakav način ne spriječava saobračaja izmedju Holandske i Amerike.

Alandsko pitanje.

Stockholm, 4. Ruski je zastupnik Čikačev bio pred kratko u Stockholmu, te se je izrazio o Alandskom pitanju uvredljivo protiv Švedske. List mu „Dagblad“ odgovara: Mi neznamo do koje su se točke pregovaranja o tom pitanju razvila, ali vrlo dvojimo iz dobrih razloga, da je sve baš tako kako se je Čikačev pohvalio: „da je Švedska u tom pitanju popustila u strahu pred ruskim prijetnjama“.

Amerika.

Holandski i američki trgovci protiv Engleske

Amsterdam. 4. „Brzojavna unija“ piše: Neprilike što ih holandska trgovina trpi neprestano od engleskog plijenjenja i kontroliranja trgovačke pošte i robe, ne daju se dalje podnositi. Ta engleska kontrola otešćuje osobito trgovački saobračaj sa Sjedinjenim Državama. Sada je i američka trgovačka komora odlučila, da se ne će držati više spram Engleske tako teoretski, kao što dosada. A holandske izvozne tvrdke odlučile su na zajedničkom vijeću u Amsterdamu, da će se dignuti sve složno protiv engleskog nasilja svakim načinom prigovaranja. Tražiti će da se nemaju u buduće pravitli nikakve neprilike holandskoj trgovini s Amerikom, ni pregledavanjem pošte, ni drugim trgovine.

Mehikanski odgovor.

Washington, 4. Reuterov ured javlja: Stigao je mehikanski odgovor na dvije posljednje note Sjedinjenih Država. Vele, da je nota pisana miroljubivim načinom, te da ima nade za mirno rješenje spora.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 3. Službeni izvještaj od 2. srpnja:

Južnozapadna fronta:

Čete su generala Lečicki uzele na juriš po ogorčenom boju neprijateljske položaje na zapadu od Kolomeje, te su uhvatile dosad po prilici 2000 zarobljenika, koji su pripadali četama što su bile ovamo od drugud priposlane.

Na Volinskoj fronti nastavlja neprijatelj svoje ogorčene navale. Zaustavili smo njemačku ofenzivu izmedju Stira i Stohoda u okolici sela Kobece i kolonije Ezgari (18·5 km na zapadu od Kobeca). Suzbili smo čitavi niz neprijateljskih napadaja u kraju na jugozapadu od Kisjelina (Zubilno-Kosovo), te smo prisilili neprijateljske strijelce, da hitro uzmaknu pretrpjevši vrlo teške gubitke. Mnoštvo je neprijateljskih ljudi popadalo, kad su se oni, koji su uzmicali, poduprti pričuvama, opet okrenuli i započeli novi napadaj, e da budu ponovno suzbijeni.

Sjeverozapadna fronta:

Na Dvini i na fronti južno od Dvinskoga sve do pinskovskih blata pješadijska paljba.

Engleska.

London, 4. Službeni izvještaj od 3. srpnja:

Neprijatelj nastavlja svoj vanredno žilavi otpor protiv naših četa. U okolici La Boiselle borише se naše čete noću velikim junaštvom protiv važnih navala neprijatelja, koji je osvojio na novo mali dio obrambenih položaja južno sela.

Teške oluje i kiše spriječavahu donekle ofenzivu. Položaj je južno Ancre uopče nepromijenjen. Bojevi preko dana imali su samo svrhu da sa lokalnim poduzećem održimo osvojeno područje.

Italija.

Rim, 2. Službeni izvještaj od 1. srpnja:

Izmedju Ečave i Brente nastavile su naše čete neumorno ofenzivu. U Brandskoj dolini napala je pješadija neprijateljsku frontu izmedju Zugna Torte i Toppiana. Naše je topništvo streljalo žestoku na tvrdju Pozzacchio. Kod Pasubia opirao se je neprijatelj žestoko iz utvrđenih položaja od Monte Spila do Cosmagona. Na fronti Posina-Astico proširili smo osvojeno zemljište na Monte Maju, te smo zauzeli južne bokove Monte Seluggia. Neprijateljska odijeljenja, koja su se bila ugnijezdila na sjeveru od Pedescale, bila su jurišem natjerana u bijeg ostavivši nam oružje i municiju. Na visoravni Asiago izvidnički okršaji u sjevernom dijelu Val d' Asse. Na ostalo fronti sve do kraške visoravni nije bilo važnijih dogodjaja.

U odsjeku izmedju Selca i Tržiča osvojile su naše čete sjajnom navalom novih jaraka te su zarobile 126 vojnika. Neprijateljska se je pro-

Hrvati i Hrvatice sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda!

tunavala skršila s vrlo teškim gubicima. Neprijateljska su ljetala bacala bombe po mnogim mjestima uz donju Soču. Nije bio ranjen nijedan. Šteta je na stvarima neznatna.

Domaće Vijesti.

Počasna diploma generalu-pukovniku dru. Sv. pl. Borojeviću. „Zagrebačke Novine“ primaju iz Pazina: Na sjednici zastupstva grada Pazina 10. V. o. g. bio je imenovan naš dični general i branič granica hrvatskoga kraljevstva pl. Borojević od Bojne časnim gradjaninom. U tu svrhu povjerila je općina izradbu diplome poznatomu našemu slikaru prof. Saši Santelu. Neki dan sam vidio istu diplomu, koja je već dogotovljena i doista je lijepa. U donjem dijelu prikazane su različne grupe: rastanak hrvatskog vojaka Istranima sa svojima, polazak junaka na bojište pod hrvatskim stijegom, a nad njima raširila grane slavenska starodrevna lipa. Iza pojedinih grupa vide se istarska vinorodna brda i gotovo cijela panorama grada Pazina.

Na čistom polju ispisan je zlatnim slovima tekst dipjome. Uopće je cijela diploma puna života sa skroz istarskim obilježjem. Bila bi šteta, kada se ne bi reproducirala, da je može nabaviti na uspomenu svaka hrvatska kuća. Doista može se zastupstvo ponositi, što će ovako ukusnu diplomu postati našemu dičnomu Borojeviću. Prof. Santel osvjedočio si je pak i ovom umjetninom lice, jer mu doista služi na čast.

Tekst diplome: Preuzvišene gospodin dr. Svetozar pl. Borojević od Bojne, general-pukovnik.

— Zastupsivo ove mjesne općine Pazin u Istri imenovalo je Vašu **Preuzvišenost** u sjednici od 10. V. 1916. radi posebnih zasluga kao vojskovodju u obrani cara i domovine začasnim gradjaninom Pazin-grada, i zato si potpisano glavarstvo, vršeći nalog zastupstva i svoju posebnu dužnost, smatra osobitom čašću, da izda Vašoj Preujvišenosti ovu začasnu diplomu. Glavarstvo općine. U Pazinu, 27. VI. 1916. Načelnik: Dr. Sime Kurelić.

Naša Družba. Bliža se konac školske godine, ali ono družbinih 35 škola i zabavišta nastavit će i kroz velike praznike svoj blagotvorni rad u narodu našem u Istri. Taj rad je doista blagotvoran, jer sadašnja teška vremena postavljaju danomice sve težih zahijeva na naše škole i na naše domoljubno učiteljstvo. Tako su mnoge naše škole primile s više strana lijepih pohvala za svoj rad u ratne svrhe. Istarske majke, kojima su muževi na bojištu, blagoslivlju naše učitelje i učiteljice, koje se u ovo teško vrijeme brinu za život i odgoj njihove djece, pa i one najmanje. Gotovo u svim družbinim školama otvorene su takozvane narodne pisarne, u kojima Družbino prižrtvovno učiteljstvo vrši jednu lijepu i hvalevrijednu službu. Onamo dolaze naime nepismene majke, žene i djeca, da čuju, što im njihovi dragi s bojišta pišu. Tu se pišu pisma dalekim ratnicima, jer u mnogim našim selima uboge majke i žene ne bi mogle ni znale da to same učine. I drukčije idu naši učitelji i učiteljice narodu na ruku, dakako sve besplatno. Evala im! bit će ovo jedna od najljepših stranica njihova rada.

Neka je naša Družba svima našima najtoplije preporučena, naročito sada u mjesecu narodnog blagdana!

Prigodom Narodnog Blagdana. Preko ove uprave darovaše za Družbu sv. Ćirila i Metoda: Niko vitez Mardešić K 25, Rudolf Brnobić K 10.

Iz Hrvatske.

Hrvatski sabor. (Sjednica od 3. o. mj.) Sjednicu otvara drugi potpredsjednik dr. Lukinić u 10 i tri četvrta prije podne. Sjednici prisutuje ban i odjelni predstojici. Čita se i ovjerovljuje zapisnik posljednje sjednice. Predsjednik javlja, da je stiglo 19 interpelacija i jedan protuprijedlog na drugu točku dnevnog reda. Iza čitanja molba i podnesaka prelazi se na dnevni red.

Osnova o uvjetnom sudjenju prihvaća se i u trećem čitanju, te će biti podastrta na previšnju sankciju.

Prelazi se na izvještaj odbora za saborske poslove. Izvjestitelj zast. dr. Wilder kaže, da su računi točno pregledani. O uredjenju saborskih dnevnica govorit će se kod budućeg zasjedanja, pošto je to sada nemoguće.

Zast. Radić ne odobrava, što se ovo pitanje odgadja na buduće zasjedanje. Stavlja večini na srce, da se to zaista uredi u budućem zasjedanju.

U zaključnoj riječi ističe zastupnik Wilder, da su svi računi svim zastupnima otvoreni u saborskoj pisarni a ne stavljaju se u proračun. Isključeni zastupnici primaju dnevnice, ali samo ne za sjednice. Većina prima izvještaj odbora za saborske račune.

Prelazi se na raspravu o zakonskoj osnovi o krčmarskoj vjeresiji. Bilježnik čita osnovu, a umjesto izvjestitelja govori dr. Rošić.

Zast. Rošić prigovara, što se ne ukida u cjelosti krčmarska vjeresija, već se ide samo za tim, da se je ograniči na 5 do 10 kruna.

Zast. Radić veli, da se je s tom osnovom došlo malko prekasno. Osobito ne odobrava, što se prepušta banu, da specijalizuje pojedine svote.

Osnova se konačno prima.

Prelazi se konačno na interpelacije.

Zast. Novak interpelira o propadanju vinograda, o patvorenju modre galice i t. d., dok zastupnik Radić o protuzakonitom ratnom prodavanju privatnim poduzećima, ob opasnostima pred vukovima i t. d.

Zast. Pavunić interpelira o poplavi Drave i o porezovanju poplavljenih zemljišta, o dražbi otoka u Dravi i o naredbama ug. ministra zem. obrane, koje bi se imale slati u hrvatskom jeziku, a ne kako se je to dosele desilo, da bude na desno madjarski, a na lijevo hrvatski tekst.

Zast. Milković interpelira o koncesijama za trgovinu jajima strancima. Traži od vlade, da koncesiju ove trgovine ukine. Interpelira zatim o madžarskim pučkim ustašama kao oružnicima po hrv. Zagorju. Hrvatske oružnike šalje se na ratište, a madžarski ostaju mirno u Hrvatskoj.

Zast. Mileusnić slaže se sa predgovornikom.

Ban veli, da mu nije poznato, da bi bili madžarski ustaše opredijeljeni u Hrvatskkoj. Bit će to Medjumurci, koji govore bolje hrvatski nego li madžarski.

Zast. Popović opaža, da se u hrv. saboru govori u ovo ratno doba tako, kako se ne govori u nijednom drugom saboru na svijetu.

Zast. Radić: Dajte bombardirati sabor! Što se govori u Pešti? Traže personalnu uniju!

Zast. Jalžabetić interpelira o povišenju cijena šiškama i sabiranju kožnih otpadaka za Hrvatsku, dok zast. Radić o potrebi hajke na vukove u modruško-riječkoj županiji, o protekciji dobavljača Hafnera, protiv kot. oblasti u Sisku i o djelovanju finance, koja pazi na prilike pojedinih seljaka kod rekvizicije.

Kod večernje sjednice bio je dnevni red: Specijalna debata o ograničenju krčmarske vjeresije. Osnova je prihvaćena bez debate. Iza toga je sjednica zaključena.

Sjednica od utorka 4. t. mj.

Sjednicu otvara prvi podpredsjednik dr. Magdić u 11 sati i četvrt prije podne. Prisutni su ban i odjelni predstojnici. Zapisnik vodi bilježnik dr. Marković. Čita se i ovjerovljuje zapisnik posljednje sjednice. Javljeno je 11 interpelacija.

Prelazi se na treće čitanje zakonske osnove o krčmarskoj vjeresiji. Prima se.

Iza toga daje ban predsjedniku Previšnji reskript, kojim je s a b o r o d g o d j e n.

Bilježnik čita Previšnji reskript:

MI FRANJO JOSIP PRVI
po milosti božjoj cesar austrijanski, kralj češki itd. i apoštolski kralj kraljevina Ugarske, Hrvatske i Dalmacije.

Velmožama, dostojanstvenicima i zastupnicima naroda, sakupljenim na saboru kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije kraljevski Naš pozdrav!

Časni, poštovani, poglaviti i velemožni, ugledni i plemeniti, mudri i obzirni, ljubljeni i vjerni Naši!

Temeljem ustanove § 3. zak. članka II. od godine 1870. glede uredjenja sabora kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, obnalazimo sjednice sabora kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije do daljnje Naše odluke o d g o d i t i.

U ostalom ostajemo Vjernosti Vašima Našom kraljevskom milosti i prijaznosti blagonaklonjeni.

Dano u Beču, dne trećega srpnja godine hiljadu devetsto i šestnaeste.

Franjo Josip v. r.
Imbro pl. Hideghethy v. r.
Dr. Ivan barun Skerlecz v. r.

Sabor ga stojeće saslušao i na svršetku popratio poklicima: „Živio kralj!“ — „Živio hrvatski kralj!“

Zast. Vučetić: Živili saveznici! Dolje antanta!

Odgoj hrvatske mladeži u Ugarskoj. „Narodne Novine“ donose natječaj kr. ug. ministarstarstva za bogoštovlje i nastavu, koje je voljno pobrinuti se u škol. god. 1916.—17. za odgajanje dvojice eventualno i više hrvatsko-slavonskih mladića u nekojim ugarskim pokrajinskim gradovima. Kr. ugarskim ministar za bogostovlje i nastavu preuzima na se sve troškove opskrbe: obuke u iznosu od 1000 kruna.

U natječaju se znanja radi priopćuje, da je pogodnosti ove ustrojio kr. ug. ministar za bogoštovlje i nastavu mjesto ukinutog hrvatsko-slavonskog državnog internata u Budimpešti, a u svrhu unapredjenja i odgajanja hrvatsko-slavonski mladića. Nadalje se saopćuje, da će hrvatsko-slavonski mladići dobivati posebnu obuku iz hrvatskoga jezika i književnosti.

Razne Vijesti.

Ruska proklamacija na stanovništvo Černovica. Čim su Rusi zaposjeli Černovice, upravila je njihova komanda na stanovnike proklamaciju, u kojoj pučanstvu zahvaljuje za tobožnje pouzdanje, koje je pokazalo prema Rusima. U proklamaciji uvjerava se pučanstvo, da će ga ruska uprava štititi i zauzimati se za sigurnost njihova života i vlasništva. Pozivlje se zatim trgovce, pod prijetnjom dražbe, da u roku od 24 sata otvore svoje dućane. Ova prijetnja ruske komande naišla je na vrlo slabašan odziv, jer se je većina trgovaca još prije ulaza Rusa u Černovice iselila. Dućani bez gospodara bili su pootvarani, a roba prodana u smislu komande.

Antanta osniva novu banku. Prema bilješki „Magyarországa“ zaključilo se na posljednjoj pariškoj konferenciji i ob osnutku velike antantine banke pod imenom „Banque Internationale“. Ta bi banka imala služiti gospodarskim interesima antante. Svaka pojedina država antante doprinijet će velike uloške, tako da će „Banque Internationale“ imati ogromnu miljardersku glavnicu. Na čelu banke bit će postavljen najveći autoritet u engleskom bankarstvu sir Holden.

Zajednička akcija. Talijanske novine donose, da će skorih dana započeti zajednička akcija Rusije, Francuske, Engleske i Italije, kao jedinstveni pritisak na centralne države. Ovoj će se akciji pridružiti i istočna vojska. Nazivajuć buduće dogadjaje „odlučne sedmice svjetskoga rata“, veseli se talijansko novinstvo, da je konačno krenuo čas, kad će se ostvariti davne želje Italije.

Demobilizacija u Grčkoj. Antanta zahtjeva od grčke vlade, da se ima demobilizacija provesti čim brže. Grčka je vlada usvojila sve te prijedloge i zahtjeve tako, da će demobilizacija grčke vojske biti potpunoma dovršena koncem ovoga mjesecca.

Antanta prijeti zaposjednućem Pireja i Atene. Na kakav će se način voditi i svršiti novi izbori u Grčkoj najboljim nam je mjerilom izjava antante, koja je prema pisanju atenskog lista „Embros“ izjavila, da će smjesta zaposjesti Pirej i Atenu, ako Venizelos ne pobijedi kod novih izbora. — Razni listovi donose, da je kralj Konstantin jur potpisao dekret, kojim se raspušta grčka komora i odredio nove izbore za 23. ovog mjeseca.

Njemački list u Sofiji. U Sofiji počeo je ovih dana izlaziti dnevnik u njemačkom i bugarskom jeziku pod naslovom „Bulgarische Handelszeitung“.

Razna mnijenja o koncu rata. O toli željkovanom koncu rata po svim narodima Evrope, ili bolje od cijelog svijeta, čuli smo već toliko različitih mnijenja, prorokovanja, računanja i t. d., da bi se od toga dala složiti debela knjiga. Da toj knjizi nadodamo jošte polovicu stranice, čujmo i slijedeća nagovještanja:

U Kopenhagenu razgovarao je ravnatelj Ballion s jednim suradnikom onamošnjeg uglednijeg lista, kojemu je izjavio, da se doduše nalazimo u teškom gospodarskome ratu, al da mir ne može ipak biti dugo, jer da je rat postao bez svrhe za austrijske i njemačke protivnike. On misli, da ni jedna neprijateljska sila nema toliko ljudi i financijalnih sredstava, da bi vodila rat tako dugo, dok potisne Njemačku i Austro-Ugarsku natrag u njihove granice i tamo ih pobijedi. On je mnijenja, da se rat sada nastavlja samo radi nekoliko desetaka onih, koji imaju vlast u rukama, pa bi se željeli iz čitave te motanice časno izvući.

„Times“ je mnijenja, da bi rat ipak mogao svršiti sadašnjim velikim ljetnim pokretima, ali da to ne mora biti. Dvoji, da će antanta moći postaviti protiv centralnih vlasti toliko vojske i materijala, koliko treba, da se im već sada zadade smrtni udarac. Treba stoga nastavljati sa pripremama, da se nakupi koliko toga treba, jer ovaj rat i nije drugo, već utakmica produkcije. Rat će biti dokrajčan, a centralne vlasti skršene tek onda, kad nastupi velika bitka od Dünkirchena do Bagdada.

Rusko-japansko bratstvo. U potonje vrijeme poplavili su japanski agenti ne samo azijsku, nego i evropsku Rusiju. Do tog zbliženja između ovih dviju država došlo je navodno uslijed obećanja Rusije Japanu, da će naime Japan iza rata dobiti polovinu Sahalina i Wladivostoka, pa čak i morsku obalu južno od Amura do Sarbina. Značajno je, da ustupa Rusija i obalu, jer je to bilo u prvašnjim vremenima držano kao životna potreba Rusije.

Engleski ratni ministar. „Daily Chronicle“ donosi, da je sada konačno zaključeno imenovanje Lloyda Georgesa ratnim ministrom. Ujedno je postignut potpuni sporazum između njega i velikoga generalnoga stožera britske države.

Bugarske i turske putnice u Ateni uskraćene. Iz Atene se javlja, da bugarsko i tursko poslaništvo ne izdaju više putnice za Bugarsku i Tursku.

„Već je dosta — već je previše.“ Ovim riječima otvara pariški list „Bleu Petit“ oštru borbu protiv neutralaca. „Već je dosta — već je previše“ viče onima, koji nisu voljni skučiti glavu pod antantin jaram, a u prvom redu Rumunjskoj. Zatim nastavlja: Mi smo skončali Grčku, jer se nije dragovoljno htjela pokoriti našim zahtjevima. Što je nama stalo do neutralnosti Grčke! Takve izgovore ne trpe saveznici. Oni se ne dadu otpraviti lažima i doskočicama. Uzmite si Grčku kao strašni primjer, vi drugi neutralci! Zapamtite si: Već predugo traje vaše krzmanje i kolebanje! Nit strpljivosti mogla bi se prekinuti — a onda jao si ga vama!

Demobilizacija u Grčkoj. Prema vijestima iz Atene uslijedio je dekret o demobilizaciji grčke vojske jur u srijedu, dok se je u subotu demobilizacija započela provadjati.

Italija će otkazati trgovački ugovor s Njemačkom. U Italiji radi se već odavno na tome, da se otkaže Njemačkoj trgovački ugovor. O tome se je nedavno raspravljalo i na pariškoj konferenciji, pa je rek bi došlo do zaključka, da će Italija otkazati Njemačkoj ne samo trgovački već i sve ostale ugovore.

Sudbina Perzije u ruskom zrcalu. „Novoje Vremja“ ističe, da ne zaslužuje Perzija ni u kojem slučaju, da ostane nezavisna, pa će se stoga razdijeliti između Engleske i Rusije. Turski list „Ikdam“ veli na to, da je to račun bez krčmara, jer da će te osnove osujetiti najnoviji turski uspjesi u Perziji.

Tuča u Italiji. Iz Lugana se javlja, da je jaka tuča uništila u 20 općina gornje Italije svu žetvu. U nekim je mjestima bila tako krupna, da je poubijala sve guske i kokoši, što ih je zahvatila.

Antantin zajam Grčkoj. Obzirom na velike financijalne neprilike i nove troškove za buduće izbore, pristala je antanta da se dade Grčkoj oveći zajam.

Konac rata? Po vjerodostojnim izvještajima iz Pariza bilo je ministru Briandu od parlamnta izrečeno povjerenje uslijed toga, jer je vlada izjavila, da će biti najkasnije do konca godine izvojštena pobjeda i konac rata.

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIJA BROJ 34.

Danas novi raspored!

Pension Lampel

Veseloigra u 3 čina

Vrlo interesantna vojna novost.

Sascha-Mester-tjedan.

Neprekidne predstave.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 fil.

Uči se može kod svake slike.

BUDE BUDISAVLJEVIĆ.

BIJEDA.

— Imam sedam.

— Odlazi, što to govoriš, Bog te vidio, — nasmije se Milka, a usne joj od studeni njade.

— Ma, dijete, prozepsti češ, — opet ću ja, a ne mogu oka da skinem s glagoljive male veselice. Taj šuplji, izdrti kožunčić ništa ne vrijedi, a košuljica i suknjica slabo zimi na snijegu brane od studeni.

— E ništa to, gle; ali imam ja drugu, još jednu košulju kod kuće, pa kad mati onu opere, onda ću ovu svući, — pohvali se mala i pokazklima s dražesne povoljice glavom, tumačeći:

— Kaže majka, da će mi još dvije otkati, tamo znaš, kad bude tkala, pa ću onda imati još dvije, e . . .

— A dotle češ biti i jača, pa kad odrasteš, onda češ se udati, je li Milka?

— Pa i hoću gle, ako me isprosi momak, znaš. Sad se je iz našega sela Jelica zaručila za Obrada, baš tamo od Šerića kuća, pa ću i ja tako, kad budem velika, najprije zaruke i onda ću se vjenčati, znaš, — puti me bezazleno dijete.

— A koliko ti je sad godina?

— U sedmu sam ušla, kaže mati.

— Oho, to češ ti naskoro u školu?

— Hoću, ako me mati dade; i ovaj je Petar bio u školi, — dopomene, upiruć prstom u momčića, što je postrance slušao naš razgovor.

— Bio dakle, je si l'?

— Jesam, gospodine.

— Koliko?

— Molim, četiri godine.

— Svršio posve.

— Molim, jesam, — ozva se Petar i uze pritezati kožunčić.

— Prikopči to, dijete, — reči ću, videći da je i njemu zima. On pritegne jednu stranu kožunčića, ali nema kopče, pa mu košuljica crna, mrljava upolak zja. Kao da se zastidje, nešto mu se bljedjušno lice pozažari.

— Ima on i máju, — uplete se mala.

— Imam, ali nije pokrpana, odvraća nekud tužno mali, a rukom se tare po dugoj kosi.

— Pa što ti mati ne pokrpi? — ja ću.

— Dá, gdje je moja mati, — on će — u trećem selu tamo.

— Kako to?

— Molim, udala se za drugoga čo'eka.

— Ti si dakle bez oca?

— Jesam, molim, već osma godina.

— E, njegov je otac umr'o tamo u Gospiću, kod suda, — opet uleti curica i priteče bliže Petru, a zubiči joj se zabijeliše i čupavu kosicu nadiže povjetarac.

— Da nije, jadan, u zatvoru? . . .

— Jest bo'me, — žalostivim će glasom Petar, a usne mu zadrhtaše.

— Pa rad šta.

— Znate, ono kad su ona dva obješena, njega dopalo 18 godina, pa ga prekinula bolest i žalost, — Petar će, i mrke mu se oči ukočiše, a lice kao da je zahvatjo grč.

— Sjetim se teškoga zločinstva, grabežnoga umorstva, te okrenem snuždena momčića kao tješiti: — Pa, sinko, Bog mu se je smilovao.

— E moj gospodine, — prostenja dječak — gled'te, kako se moram potucati kao tudje čobanče i gô i gladan i jadan. — Grunuše mu suze.

— Moli se Bogu, dijete moje, i budi pošten dobar, pa češ po vremenu biti pravi čovjek.

— I molim se, ali eto ne pomaže dobri Bog. Turkaju me, tuku me; na sloti i snijegu moram se po vazdan verati po ovom grmlju i griču, a kad kući dodjem, što me čeka: kora eljdova kruha i koji bôbac, žalosna mi majka! — Usnice mu na plač zatreperiše.

— Pa što te mati drugamo ne smješti, sirotanče moje? — ja ću, a kao da mi se mrena na oči navlači.

— Šta ja znam, molim? Niko za me nit pita nit mari . . . očajno će Petar, otiruć suze, pa pristupi k meni.

Okrenem ga gladiti po licu i on se nešto porazbere, pa uzme kazivati:

(Nastavit će se.)

„Hrvatski List“ može se kupiti već u 6 i pol sati ujutro u našoj prodavaonici Via Sissano broj 3 (Uprava „Il Gazzettino di Pola“), gdje se prodaje takodjer Polaer „Tagblatt“.

Sjećajte se siročadi za domovinu poginulih vojnika!